

Ds. Leo van der Eijk
Ds. Hans Eschbach
Ds. Taco Koster
Ds. Peter Smilde

Deelnemers

Gemeente Groei Groep-gespreksstof

Jezus

in het Johannesevangelie

16 thema's voor het geloofsgesprek

Deelnemers

Gemeente Groei Groep-gespreksstof

Jezus

in het Johannesevangelie

16 thema's voor het geloofsgesprek

Ds. Leo van der Eijk
Ds. Hans Eschbach
Ds. Taco Koster
Ds. Peter Smilde

JEZUS in het Johannes evangelie

Gemeente Groei Groep – deelnemers

16 thema's voor het geloofsgesprek

© Uitgegeven door het Evangelisch Werkverband (EW) – Terschuur en de Internationale Bijbelbond (IBB) – Amerongen 2010

ISBN 978.90.323.0838.4

1e druk 2010

Schrijvers: Ds. Peter Smilde
Ds. Hans Eschbach
Ds. Leo van der Eijk
Ds. Taco Koster

Eindredactie: Ds. Hans Eschbach

Omslag: Vermaas & Koning, Driebergen

Basisontwerp: Vermaas & Koning, Driebergen

Opmaak: IBB

Voor gebruik in Gemeente Groei Groepen en andere gesprekskringen mag dit materiaal vrij gekopieerd worden.

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Nieuwe Bijbel Vertaling (NBV)

© Nederlands Bijbelgenootschap 2004.

IBB
Postbus 91
3958 ZV Amerongen
www.ibb.nu

Stichting Evangelisch Werkverband,
Eendrachtstraat 29a
3784 KA Terschuur

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Grote kansen voor kleine groepen	6
Een nieuwe opzet voor de bijeenkomsten	9
Spelregels voor het Groeigroepgesprek	11
0. Kennismakingsbijeenkomst	14
1. Door Jezus kind van God	16
2. Jezus viert feest	20
3. Jezus over 'opnieuw geboren worden'	24
4. Johannes over Jezus	30
5. Jezus lest je dorst	34
6. Jezus zet je overeind	38
7. Wat schrijft Jezus in het zand?	42
8. Jezus opent je ogen	46
9. Jezus huilt	50
10. Maria zalft Jezus	54
11. Jezus - Koning op een ezel	58
12. Jezus - liefde tot het uiterste	62
13. Jezus - de weg, de waarheid en het leven	66
14. Jezus belooft de Geest	70
15. Waarom moest Jezus sterven?	76
16. Jezus scheidt een nieuw begin	80

Voorwoord

Voor je ligt het nieuwe materiaal van de Gemeente Groei Groepen (GGG), uitgegeven door het Evangelisch Werkverband binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Het materiaal wordt je aangeboden in een handzaam boekje, uitgegeven in samenwerking met de Internationale Bijbelbond. De zestien studies hebben als thema: 'Jezus in het Johannes evangelie'.

Welkom bij ons thuis – avond

Ook dit jaar is er een speciale 'introductiebijeenkomst' opgenomen.

We noemen het de '0' avond, omdat het een extra eerste bijeenkomst is. Op deze avond kunnen we elkaar informeel leren kennen en ons verhaal en onze visie met elkaar delen. Deze avond is bij uitstek geschikt om gasten uit te nodigen, die wellicht mee willen gaan doen met de GGG.

Achtergrondinformatie

De studies zijn geschreven door ds. Peter Smilde uit Alphen aan de Rijn, ds. Leo van der Eijk uit Heerjansdam, ds. Taco Koster uit Rijnsburg en ds. Hans Eschbach uit Amersfoort. De landelijke werkgroep Gemeente Groei Groepen heeft meegelezen en met hun commentaar meegewerkt aan de kwaliteit van de programma's.

Het materiaal bestaat uit drie delen:

1. Het boekje voor de deelnemers aan de groepen
2. Het boekje met de achtergronden voor de gespreksleiding
3. Een speciale uitgave van de DVD 'The gospel of John' met daarop een film over het Johannesevangelie. Deze film volgt de letterlijke bijbelvertaling van het hele evangelie en is voorzien van Nederlandse ondertiteling.

Dat maakt het mogelijk om elke avond het betreffende bijbelgedeelte niet alleen te lezen, maar ook met elkaar te bekijken.

Ga je gang

Uit principe kennen we geen auteursrechten op de GGG materialen.

Je mag het vrij kopiëren voor gebruik in de groepen. Je kunt dus de programma's per avond kopiëren voor de deelnemers óf je kunt alle deelnemers een boekje geven/ laten aanschaffen. Gezien de beperkte kosten en de aantrekkelijke vormgeving van het boekje kunnen we ons voorstellen, dat velen voor het laatste kiezen. Maar je bent vrij: ga je gang! Want ons gebed is, dat dit materiaal tot zegen mag zijn voor de deelnemers aan de groepen en tot opbouw van de kerk in Nederland.

Namens de landelijke werkgroep wens ik je Gods zegen toe,

Ds. Hans Eschbach,

Directeur Evangelisch Werkverband.

De landelijke werkgroep Gemeente Groei Groepen bestaat uit:

Ds. Jelle de Kok, Diever, voorzitter

Ds. Gert van Herk, Nootdorp

Ir. Ed Haagsman, Linschoten

Ds. Peter Smilde, Alphen aan de Rijn

Ds. Taco Koster, Rijnsburg

Ds. Leo van der Eijk, Heerjansdam

Dhr. Rienk Wiersma, Zuidland

Dhr. Cees van Wieren, Drachten

Drs. Tamara Kevelam – de Vries, Harderwijk

Grote kansen voor kleine groepen

De eredienst

Elke kerk in Nederland heeft als kenmerk, dat men op zondagmorgen samenkomt voor de eredienst. Dat is een goede zaak! In kleinere plaatsen wordt dat soms moeilijker. De gemeente krimpt, een predikant moet meerdere dorpen dienen en het gevolg kan zijn, dat er nog maar één keer per veertien dagen of per maand kerkdiensten belegd worden. Het is een verschraving van het geestelijk leven in dorpsgemeenschappen. In de grote stad gebeurt hetzelfde, maar daar is altijd wel een andere kerk op korte afstand, waarmee men samen verder kan optrekken.

Het kringenwerk

Elke kerk in Nederland kent ook het verschijnsel van de bijbelkring, de gespreksgroep of hoe die kleine bijeenkomst genoemd mag worden. Men komt samen in een zaaltje van de kerk of in een huiskamer. Vaak is er een predikant die de inleiding verzorgt, maar het wordt ook wel door betrokken gemeenteleden gedaan. Ook dat is een goede zaak. Maar het wordt meestal wel als een soort 'extra' gezien, alleen bestemd voor de liefhebbers. Veel van die kringen zoeken naar een gespreksonderwerp. De ene kring zoekt een cultureel of maatschappelijk onderwerp, de ander behandelt een bijbelboek of een theologisch boek. Het is niet verkeerd. Maar het blijven vaak 'losse' activiteiten, zonder een dieper doel. Het is 'leerzaam', maar het bouwt niet echt het leven van de plaatselijke gemeente.

Een commissie 'Vorming en Toerusting' denkt in sommige gevallen na over de diversiteit en zorgt ervoor, dat er 'voor elk wat wils' is. Het is allemaal niet verkeerd en het kunnen zeker interessante bijeenkomsten zijn. In een flink aantal van deze gemeenten zijn ook wel één of twee Gemeente Groei Groepen. Soms heten ze anders 'Huis-kringen', 'Bruggroepen', enz. enz.

Maar zou het niet goed zijn om meer systematisch na te denken over de grote kansen die kleine groepen bieden voor de opbouw van de gemeente van Christus? Hoe kan de huiskamergemeente nieuwe bloei brengen voor de kerk in stad en dorp?

Drie niveaus

Wanneer we in de Bijbel lezen, ontdekken we dat de Here Jezus op verschillende niveaus met mensen optrok.

- Hij had tijd voor persoonlijke contacten (bijvoorbeeld met de Samaritaanse vrouw en Nikodemus) en het persoonlijke gebed tot zijn Hemelse Vader.
- Jezus sprak ook tot duizenden mensen tegelijk (wonderbare spijziging).
- Opvallend is, dat Jezus het grootste deel van zijn tijd investeerde in een kleine groep: zijn twaalf discipelen. Het was in deze kleine kring dat Hij onderricht gaf en zij vragen konden stellen. Hij ondervond vriendschap en vormde zijn discipelen tot navolgers van Hem.

Als gelovigen herkennen wij deze drie niveaus ook in ons leven. We kennen het persoonlijk geloofsgesprek in het pastoraat en het persoonlijk gebed. Er zijn de erediensten voor de hele gemeente. En er zijn kleine groepen zoals de Gemeente Groei Groep (GGG).

Geestelijke groei in de huiskamer

Als Jezus zo duidelijk de nadruk legt op het belang van de kring van twaalf discipelen, zouden wij daar als kerk dan iets van kunnen leren? Zouden die kleine groepen, die rond een open Bijbel met elkaar het geloofsgesprek voeren niet een veel centralere rol kunnen spelen bij de opbouw van de gemeente? Want juist in de intensiteit van het onderlinge gesprek groeit de gemeenschap met elkaar en met God.

Daarbij is het goed om ons te realiseren, dat de eerste christenen ook in de huiskamers samen kwamen. Men kende helemaal geen kerkgebouwen. Die werden pas vanaf de 4e eeuw gebouwd.

Paulus schrijft zijn brieven aan de gemeente in een bepaalde plaats, maar die gemeente kwam samen in verschillende huiskamers. Je ziet het bijvoorbeeld aan het slot van de Romeinenbrief, als Paulus de groeten doet aan de verschillende huisgroepen. (Rom. 16:5 en ook Kol. 4:15).

Het is de tijd dat het christendom van niets uitgroeide tot de grootste godsdienst van die tijd. De gemeentes waren door hun kleine opzet warm en laagdrempelig. Dit warme en laagdrempelige ervaar je ook in de GGG en is een waardevolle aanvulling op de zondagse eredienst. Het biedt bovendien mogelijkheden om anderen uit te nodigen.

Met liefde beleid maken

Veel kerken doen goede dingen, maar doen ze ook de dingen die nodig zijn? Te vaak is de predikant druk met het voldoen aan de verwachtingen van gemeenteleden. Meestal loopt dat uit op teleurstelling en (over-)spanning.

Daarom is het de uitdaging voor kerkenraad en predikant om beleidsmatig na te denken over de opbouw van de plaatselijke gemeente. Hoe bouwen we netwerken waar de liefde van Christus handen en voeten kan krijgen in de levens van mensen? Hoe zou het zijn als daarbij de kleine groep tot uitgangspunt genomen werd? Dr. Jan Hendriks, bekend door zijn vele boeken over gemeenteopbouw, spreekt van 'Ecclesiële groepen' als het fundament van de kerk voor de komende decennia. De gemeente komt samen in de huiskamers. Regelmatig komt ze ook samen in het grotere verband van de eredienst, natuurlijk liefst wekelijks. Maar als dat niet kan wellicht wat minder vaak.

Naar boven, naar binnen, naar buiten

Er is op veel manieren over de kernroeping van de kerk gesproken. Eén van die beelden is de drieslag: naar boven, naar binnen en naar buiten. Als gelovigen willen we groeien in onze relatie met God, met elkaar en met de samenleving. In de huiskamerkring kunnen die drie aspecten de volle aandacht krijgen. Binnen de Gemeente Groei Groep (GGG) spreken we over groei in geloof, gemeenschap en getuigenis.

- **Groeien in gemeenschap**

In de GGG wordt de onderlinge gemeenschap opgebouwd. Dit gebeurt door het geloofsgesprek rondom de Bijbel (interactief de Bijbel lezen) en door de onderlinge band die met elkaar groeit als sociaal gebeuren. We leven met elkaar mee. Zo vormen we een hechte gemeenschap.

- **Groeien in geloof**

Het blijkt ook dat de GGG helpt om de navolging van Jezus concreter in te vullen. Het gesprek met anderen hierover kan stimuleren om een meer toegewijd discipel te zijn. Zo groeien we in ons geloof.

• **Groeien in getuigenis**

Door met elkaar te praten over ons geloof leren we ook om vrijmoediger met andersdenkenden het gesprek aan te gaan. Het is ook makkelijk om vrienden of kennissen in een kleine ongedwongen groep uit te nodigen om mee te komen praten. De GGG is dan ook ideaal om door middel van vriendschappen mensen bij het evangelie te betrekken. Zo groeien we in getal en getuigenis.

De Gemeente Groei Groep is dus meer is dan zomaar een studiebijeenkomst. Het gaat om de opbouw van de onderlinge geloofsgemeenschap. Daarbij speelt het bezinningsmoment een belangrijke rol, maar er is veel meer: het gebed voor elkaar, samen zingen, openheid naar elkaar toe, gezellig bijpraten. Wie elkaar leren kennen in de huiskamers, kijken ook anders naar elkaar in kerk en samenleving. Er groeien hechte banden van geloof, gemeenschap en getuigenis.

Er liggen grote kansen voor de kerk, die systematisch durft na te denken over de opbouw van haar gemeente door netwerken van kleine groepen.

De Gemeente Groei Groepen bieden daartoe een beproefd model aan.

Een nieuwe opzet voor de bijeenkomsten

Als u al langer met het materiaal van de Gemeente Groei Groepen werkt zult u ontdekken, dat er dit jaar het nodige is veranderd aan de opzet. Daarom een korte uitleg:

In elk programma vindt u een aantal 'standaardvragen' die geschikt zijn voor alle groepen. Daarnaast vindt u een aantal 'keuzevragen'. Die kunt u gebruiken, maar ook overslaan. Waarom doen we dit?

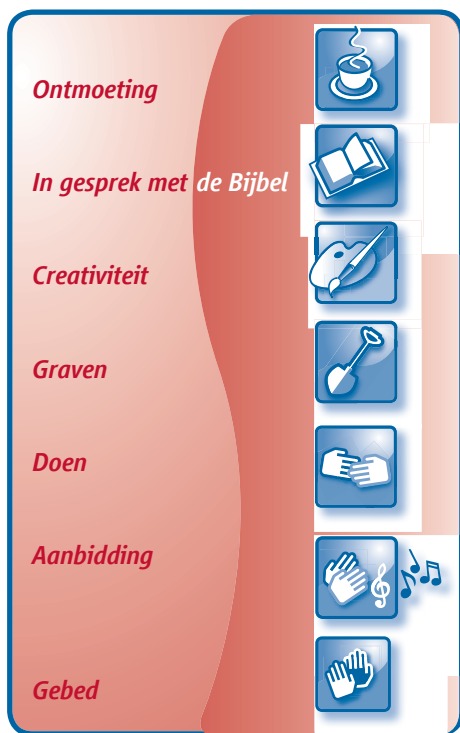
Niet elke Gemeente Groei Groep is hetzelfde.

- In sommige groepen vinden mensen het fijn om meer tijd te nemen voor elkaar. Daarom is er een extra ontmoetingsvraag voor hen.
- In andere groepen heeft men behoefte aan meer creatieve werkvormen. Niet alleen praten, maar soms ook op een speelse wijze een aanloop nemen naar het te behandelen thema. Daarom een extra 'creatieve suggestie' bij de introductie op het thema.

- In weer andere groepen wil men graag wat dieper spitten in het Bijbelgedeelte. Daarom wat extra vragen voor de 'gravers' in de groep.
- Nog andere groepen zoeken naar het vormgeven van het geleerde in de praktijk. Voor hen zijn er extra suggesties of vragen onder het kopje 'Doen'.
- Tot slot zijn er groepen, die niet alleen willen praten over God, maar Hem willen aanbidden met elkaar als groep. Ook voor hen zijn er extra suggesties om tot 'aanbidding' te komen in de groep.

Er is dus grotere keuzemogelijkheid binnen de GGG programma's. Ze worden met icoontjes aangegeven. Het is niet de bedoeling dat u altijd alles probeert te bespreken of te doen. Misschien is het goed om op de eerste avond met elkaar te bespreken waar we het komende seizoen het accent willen leggen.

De accenten in de programma's zijn:

We hopen dat het GGG materiaal hierdoor nog meer impact mag krijgen in de levens van de deelnemers en wensen u heel veel zegen daarbij.

Omdat dit voor het eerst zo gedaan wordt zijn we als werkgroep erg benieuwd naar uw reacties en ervaringen. We horen dan ook graag van u! Zie het evaluatieformulier achter in dit boekje. Maar u kunt ook altijd mailen naar kantoor@ewv.nl met uw ervaringen en suggesties.

Spelregels voor het Groeigroepgesprek

Hier volgen enkele notities over het gesprek in de groeigroep. Lees ze aan het begin van de eerste avond gezamenlijk door en vraag of ieder ermee instemt om het gesprek aan de hand van deze gespreksregels te voeren.

1. Sfeer

We komen bijeen in een persoonlijke sfeer, als een soort 'gezin' waarin we elkaar aanvaarden en vertrouwen. De persoonlijke dingen die we elkaar toevertrouwen dienen binnen de groep te blijven. Help dus mee en zorg ervoor dat wat vertrouwelijk wordt geuit, niet naar buiten komt.

2. Open vragen

We komen bijeen om een bijdrage te leveren aan elkaars geestelijke groei, aan de onderlinge gemeenschap en aan de groei in getal. Dus niet om elkaar vliegen af te vangen of aan te vallen. We willen elkaar leren kennen. Daartoe kunnen de volgende vragen helpen:

Kun je daarover nog wat meer vertellen?

Wil je dat nog wat verduidelijken?

Heb je daarover altijd zo gedacht?

Hoe voel jij je daarbij?

Dat zijn 'open vragen'. Met open vragen wil de vrager een duidelijker inzicht in datgene wat gezegd is. Daartegenover staan 'suggestieve vragen'. Dat zijn vragen waar een bewering of een aanval in zit en waar de vrager niet echt benieuwd is naar het antwoord. Bijvoorbeeld: Als jij er zo over denkt, waarom ben je dan eigenlijk nog lid van de kerk?

3. Subgroepen

Als we in kleine groepen praten is de beste methode dat ieder eerst kort zijn of haar mening geeft over dat wat aan de orde is. Verhinder dat één persoon zijn of haar mening uit en de anderen dáároveň gaan discussiëren. Het kan helpen als ieder voor zich de gelegenheid krijgt een paar gedachten over het punt dat besproken wordt op papier te zetten en daarna rustig voor te lezen. Pas daarna kan iedereen, in een volgende ronde, een toelichting geven op wat is voorgelezen.

Daarover ontstaat dan een gesprek door de hierboven genoemde 'open vragen' te stellen.

4. Storing

Als er iets gezegd wordt of gebeurt dat je stoort, krop dat dan niet op. Maak duidelijk wat je stoort; desnoods door hardop te zeggen 'storing'. Dan zal er tijd worden genomen om de storing rustig uit te praten.

5. Randgesprekken

Het kan voorkomen dat twee aanwezigen even fluisterend commentaar geven over wat wordt besproken. Dat kan belangrijk zijn. Daarom kan de gespreksleider je vragen in de hele groep naar voren te brengen waarover je samen praat.

6. Gespreksleider

Beschouw de gespreksleider niet als de allesweter en jezelf als de niet-weter. De gespreksleider heeft zich niet beschikbaar gesteld omdat hij/zij zichzelf als een grote bijbelkenner en geloofsdeskundige beschouwt, maar omdat hij/zij bereid is om samen met jou het groepsgesprek in goede banen te leiden. We zijn op een gezamenlijke zoektocht naar Gods bedoeling voor ons leven vanuit de Bijbel.

7. Brengen én halen

Je komt om iets te brengen: je bijdrage in het gesprek te geven. Jouw ervaring, kennis en deskundigheid moet je niet achterhouden. Maar dat is niet het enige, je komt ook iets halen. De anderen hebben ook in hun leven ervaringen en inzichten opgedaan. Ze zijn het overwegen waard. Verrijk je ermee.

8. De baas

Al heeft de gespreksleider in de groep een aparte rol te vervullen, je bent in de groep de baas over jezelf. Dat betekent dat je zelf bepaalt of je wat zegt en wat je zegt. Je laat je dat niet opdringen door anderen en je geeft anderen ook de ruimte om zelf te bepalen wat ze willen vertellen. Maar zwijg ook niet te gauw en denk niet dat anderen het beter kunnen zeggen dan jij of dat hun inbreng beter zou zijn dan die van jou. Jouw eigen bijdrage is uniek, niemand anders kan de dingen zo zeggen als jij het doet.

9. Zeg 'ik'

Druk je bij voorkeur uit in wat je zelf voelt, ervaart en beleeft. Geef daarvan niet de ander de schuld. Dus wél: 'Ik kan niet tegen zulke uitspraken' maar níet: 'Jij maakt altijd van die kritische opmerkingen'. Je spreekt voor jezelf. Dus niet 'Iedereen weet natuurlijk wel dat ...', maar 'Ik vind dat ...'

10. Doel

We komen bij elkaar voor een gemeenschappelijk doel: bouwen aan elkaars geloof, hoop en liefde, bouwen aan een steeds hechtere onderlinge band en anderen betrekken in ons groepsgebeuren. Verlies dat doel niet uit het oog, bij geen van de onderdelen van de bijeenkomst. Dat is een spannende en inspannende zaak, maar zeer de moeite waard!

0. Kennismakingsbijeenkomst

Ontmoeting

Welkom

Hoe is het met iedereen?

Met welke verwachtingen ben je gekomen?

Liederen en gebed

- Het is goed om God uit te nodigen om er ook deze bijeenkomst mee te vullen.
- Misschien is er ook een lied dat we allemaal kennen en zouden kunnen zingen.

Kennismakingsspel

- We willen ontdekken wat voor 'type' mens we zijn. De één vindt gezelligheid het belangrijkste en wil anderen ontmoeten, de ander is een creatieveling, een volgende wil graag dieper op de dingen ingaan en is een graver, weer een ander is een doener of aanbidder. De één is absoluut niet beter dan de ander. Het is juist prachtig om te ontdekken, dat we allemaal weer anders in ons vel zitten!
- Op de tafel ligt een groot vel papier, met daarop een lichaam getekend. Schrijf je naam op die delen van het lichaam, waar je als lid van de GGG het meeste mee bezig wilt zijn of die je het meeste wilt ontwikkelen.

We kunnen als groep keuzes maken in de nieuwe programma's. Niet alle vragen hoeven altijd aan de orde te komen.

- Waar zou jij de nadruk op willen leggen tijdens onze bijeenkomsten?
 - Op de onderlinge ontmoeting
 - Op de creatieve verwerkingen
 - Op de 'graaf/studievragen'
 - Op de dingen die we kunnen doen met elkaar
 - Op de tijd van gebed en aanbedding

Introductie van de Gemeente Groei Groepen

De Gemeente Groeigroep wil een gezamenlijke zoektocht zijn.

Daarbij is de Bijbel een soort 'reisgids'.

We gaan dit jaar op zoek in het Johannes evangelie rond het thema 'JEZUS'.

- Waar denk jij het eerste aan bij het horen van de naam 'Jezus'?

Voorin het boekje wordt iets geschreven over de visie van de Gemeente Groei Groepen. We willen groeien in geloof, gemeenschap en getuigenis.

- Wat spreekt jou het meeste aan in de visie, zoals die voorin het boekje beschreven wordt?

De kwaliteit van onze bijeenkomsten hangt af van onze gezamenlijke inzet. Kijk eens naar de 'spelregels', die je voorin dit boekje omschreven vindt.

- Zijn er vragen of opmerkingen die je wilt delen over deze spelregels?

Afronding
